

مجله پژوهشهای حقوقی

(فصلنامه علمی - ترویجی)

سال هفدهم - شماره ۳۶

زمستان ۱۳۹۷

فهرست عناوین

رعایت اصل رقابت در انعقاد قراردادهای اداری

دکتر حسن ناعمه

تروریسم دولتی: پندار یا واقعیت؟!

نواب محمدی ده چشمه

مطالعه تطبیقی معیار قابلیت پیش بینی ضرر در حقوق ایران و انگلستان

محسن جعفری بهزادکلائی - دکتر حمید ابهری

رعایت الزامات حقوقی و قانونی در قراردادهای جدید نفتی ایران (I.P.C)

مهدی حقیقیان - دکتر علیرضا ابراهیم گل

حقوق ایران نسبت به نقاط مداری از دیدگاه حقوق بین الملل

فرناز فروتنیان شهربابکی - دکتر فاطمه فتح پور

جایگاه قطعنامه‌های مجمع عمومی سازمان ملل متحد در میان منابع حقوق بین الملل

جمشید مظاهری

آثار حقوقی تصمیم خروج کشورهای آفریقایی از دیوان بین المللی کیفری

محمد علیپور

واکنش‌های کیفری عوام‌گرا در مقابله با جرایم خشونت‌بار در ایران

دکتر محمدباقر مقدسی - دکتر محمد فرجیها

تعویق صدور حکم و آثار آن

محمدجواد علیزاده گودرزی - دکتر ابوالفتح خالقی

نقش بیوتکنولوژی در برآورده شدن حق انسان‌ها بر تغذیه

سیده کیانا بنی کمالی

جنایات جنگی سایبری؛ ویدئوهای جنایت‌بار دولت اسلامی و قوانین جنگ

نگارنده: دیوید فیدلر - ترجمه: امین زحمتکش

راهنمای درخواست اشتراک مجله پژوهش‌های حقوقی

رعایت اصل رقابت در انعقاد قراردادهای اداری

دکتر حسن ناعمه

استادیار گروه حقوق دانشگاه بوعلی سینا همدان

چکیده:

انعقاد قراردادهای اداری در نظام حقوقی ایران از جمله عقود تشریفاتی بوده و تابع قواعد و مقرراتی است که در قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۱۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام بیان گردیده است. از آنجا که رقابت به عنوان یکی از کلیدی‌ترین اصول فعالیت‌های اقتصادی است دولت ملزم است در خرید و فروش کالا و خدمات که منجر به انتخاب شرکای اقتصادی او می‌گردد در چهارچوب این قانون که بر پایه اصل رقابت، تدوین و تصویب گردیده است، عمل نماید. بر اساس این قانون خرید کالا و خدمات توسط دولت در یک فرایند رقابتی تحت عنوان مناقصه انجام می‌پذیرد. آن‌گونه که این قانون تصریح دارد مناقصه فرایندی است رقابتی برای تأمین کیفیت موردنظر (طبق اسناد مناقصه) که در آن تعهدات موضوع معامله به مناقصه‌گری که کمترین قیمت مناسب را پیشنهاد کرده باشد، واگذار می‌شود در این مقاله اصل رقابت و تأثیر آن در روند انعقاد قراردادهای اداری بررسی می‌شود.

کلیدواژه‌ها:

رقابت، انحصار، مناقصه، معاملات دولتی، قانون برگزاری مناقصات.

تروریسم دولتی: پندار یا واقعیت؟!*

نواب محمدی ده چشمه

دانشجوی دکترای حقوق بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده:

تروریسم** در لغت به معنای هراس‌افکنی و ایجاد وحشت است. این واژه که ریشه فرانسوی دارد، نخستین بار برای توصیف حکومت وحشت ژاکوبین‌ها در جریان انقلاب فرانسه به کار رفت که به‌موجب آن هزاران نفر در جریان مجازات‌های اختصاری کشته شدند و ترس و وحشت گسترده در میان مردم حاکم شده بود. در چند دههٔ اخیر و به‌ویژه پس از حملات ۱۱ سپتامبر، تروریسم، توجه جدی جامعه جهانی را به خود اختصاص داده و هرروزه شاهد بحث‌ها، پژوهش‌ها و مقالات علمی در این زمینه هستیم؛ اما در این میان، متأسفانه «تروریسم دولتی»*** به‌عنوان یکی از جنبه‌های مهم تروریسم، کمتر موردتوجه بوده و باوجود استعمال گستردهٔ آن در ادبیات سیاسی و حقوقی، همچنان مبهم و فاقد تعریف روشن و پذیرفته‌شده باقی مانده است. در اینجا تلاش بر این است تا ضمن تعریف تروریسم دولتی در چارچوب حقوقی موجود، دیدگاه‌ها و نظریات اندیشمندان برجسته حوزه تروریسم و انتقادات مطروحه نسبت به آن را موردبررسی قرار دهیم.

کلیدواژه‌ها:

تروریسم دولتی، دولت حامی تروریسم، دولت پشتیبان تروریسم، تروریسم بین‌الملل.

** Terrorism.

*** State Terrorism.

مطالعه تطبیقی معیار قابلیت پیش‌بینی ضرر در حقوق ایران و انگلستان

محسن جعفری بهزاد کلائی

عضو هیئت علمی گروه حقوق، دانشگاه پیام نور، ایران، نویسنده مسئول

دکتر حمید ابهری

استاد گروه حقوق خصوصی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه مازندران

چکیده:

مطابق قواعد حاکم بر مسئولیت مدنی، شرط قابلیت پیش‌بینی ضرر نقش اساسی در جبران خسارت دارد و این موضوع در مسئولیت قراردادی و نیز قهری صادق است؛ اما در خصوص معیار حاکم بر این شرط، نصّ روشنی وجود ندارد که آیا معیار شخصی ملاک است یا معیار عرفی و نوعی؟ در معیار شخصی صرفاً وضعیت خواننده در نظر گرفته می‌شود و به این موضوع که آیا عادتاً برای سایر اشخاص قابل پیش‌بینی است، اعتنا نمی‌شود ولی در معیار نوعی فارغ از آنچه که در اندیشه خواننده بوده است، عرف ملاک عمل خواهد بود. در این مقاله که به مطالعه تطبیقی در حقوق ایران و انگلستان می‌پردازد، با بررسی آراء و عقاید حقوق‌دانان و فقهای امامیه و نیز تحلیل مواد قانونی مرتبط، با جمع این دو معیار، معیار دوری را در مسئولیت قراردادی و قهری انسان متعارفی که جایگزین خواننده می‌شود و از اوضاع و احوال آگاه است، معرفی نموده‌ایم. نظر به وجود این شرط در مسئولیت قراردادی و غیرقراردادی در حقوق انگلستان، مطالعه تطبیقی این موضوع سودمند می‌باشد.

کلیدواژه‌ها:

مسئولیت قراردادی، مسئولیت قهری، قابلیت پیش‌بینی ضرر، معیار شخصی، معیار نوعی.

رعایت الزامات حقوقی و قانونی در قراردادهای جدید نفتی ایران (I.P.C)

مهدی حقیقیان

دانشجوی دکترای تخصصی حقوق نفت و گاز دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی، نویسنده مسئول

دکتر علیرضا ابراهیم گل

استادیار دانشکده حقوق پردیس فارابی دانشگاه تهران

چکیده:

قراردادهای جدید نفتی ایران (I.P.C) با هدف اولیه ایجاد جذابیت برای سرمایه‌گذاری در میادین نفتی، تشویق شرکت‌های معتبر جهت ورود به صنایع نفتی ایران، افزایش توانایی رقابت با نمونه قراردادهای کشورهای رقیب و افزایش سطح تولید در عین رعایت تولید صیانتی تدوین و ارائه شد. یکی از موضوعات مهم در تدوین این قراردادها، تطابق آن با الزامات حقوقی و قانونی داخلی است. به صورت کلی قوانین، قواعد و الزامات قانونی مختلفی بر صنایع نفت و گاز ایران حاکم است. بخشی از این الزامات گرفته شده از فقه، بخشی مستنبط از الزامات قانونی اساسی و الباقی مبتنی بر قوانین عادی مصوب مجلس است. علاوه بر آن الزاماتی در این صنعت وجود دارد که گرچه حداقل در حال حاضر متکی به مصوبات مجلس نیست اما به دلیل الزامات منافع ملی و یا سابقه قراردادهای ایران تبدیل به قواعد حقوقی شده‌اند. رعایت الزامات و تطبیق مفاد قراردادهای جدید با قوانین و مقررات داخلی اهمیت بالایی دارد که این پژوهش به دنبال بررسی آنان در قراردادهای جدید نفتی ایران است.

کلیدواژه‌ها:

قراردادهای نفتی، الزامات قانونی، مصوبه هیئت وزیران، I.P.C، قانون اساسی.

حقوق ایران نسبت به نقاط مداری از دیدگاه حقوق بین‌الملل

فرناز فروتنیان شهرابکی

کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی، نویسنده مسئول

دکتر فاطمه فتح‌پور

دکترای حقوق بین‌الملل عمومی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

چکیده:

مدار ثابت‌زمین به‌عنوان مداری باارزش و منحصربه‌فرد که در اطراف کره زمین قرار گرفته و از ظرفیت محدودی برخوردار است، از دیرباز، همواره مورد دعاوی بسیاری از سوی کشورهای جهان بوده و تاکنون جنجال‌های متعددی بر سر وضعیت حقوقی آن از جمله تصاحب نقاط این مدار، صورت گرفته است. از جمله بارزترین ادعاهای مطرح‌شده در این زمینه، ادعای کشورهای استوایی است که فعالیتشان از دهه ۷۰ به‌طور جدی آغاز گردید و متعاقب آن منجر به صدور اعلامیه بوگوتا شد، ولیکن علی‌رغم تمام تلاش‌های صورت‌گرفته توسط این گروه از کشورها، استدلال‌ات آنها نهایتاً ره به جایی نبرد و کشورهای استوایی به دلیل مخالفت شدید سایر کشورها و عدم برخورداری از حمایت حقوق‌دانان بین‌المللی نتوانستند راهی را برای اعمال حاکمیت ملی و انحصاری دولت‌هایشان، بر بخش‌هایی از مدار ثابت‌زمین بگشایند. ادعاهای کشورهای استوایی رفته‌رفته سبب گردید که توجه حقوق‌دانان و جامعه بین‌المللی جهت یافتن راهی مناسب برای حل‌وفصل اختلافات موجود در این بخش از حوزه حقوق فضا افزایش یابد و سرانجام به نظامی قانونمند تبدیل شود. وضعیت نقاط مداری ایران هم با این‌گونه از اختلافات و دعاوی بین‌المللی بیگانه نبوده و همواره موردتوجه و ادعاهای دیگران بوده است؛ زیرا تأخیر دولت ایران در استقرار ماهواره‌ها در بخش‌های ثبت‌شده - ۲۶، ۳۴ و ۴۷ درجه شرقی مدار - سبب گردیده که تاکنون دو نقطه مداری از نقاط ارزشمند مزبور را از دست بدهد و تنها مدار باقی‌مانده در معرض خطر تصرف از سوی کشورهای دیگر قرار گیرد، از این‌رو مقاله حاضر درصدد بیان راهکاری برای این حل این مسئله می‌باشد.

کلیدواژه‌ها:

مدار ثابت‌زمین، اعلامیه بوگوتا، وضعیت حقوقی مدار ژئو، نقاط مداری ایران.

جایگاه قطعنامه‌های مجمع عمومی سازمان ملل متحد در میان منابع حقوق بین‌الملل

جمشید مظاهری

کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل از دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده:

هنگام بحث پیرامون منابع حقوقی بین‌المللی ذهن اکثر نویسندگان به سمت ماده ۳۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری منعطف می‌شود. با توجه به جایگاه والای دیوان در عرصه حقوق بین‌الملل به‌عنوان نهادی قضایی متشکل از برجسته‌ترین حقوق‌دانان بین‌المللی این امر چندان خلاف واقع به نظر نمی‌رسد. با این وجود بایستی اذعان داشت که این فهرست جنبه حصری نداشته و تنها به بیان منابع موردنیاز دیوان پرداخته است. در این نوشتار به تحلیل رابطه میان قطعنامه‌های مجمع عمومی و منابع ذکر شده در اساسنامه دیوان می‌پردازیم. با در نظر گرفتن ماده ۳۸ اساسنامه دیوان ابتدا به جایگاه قطعنامه‌های مجمع عمومی در میان معاهدات و به تبع آن اعلامیه‌ها و توافق‌نامه‌های بین‌المللی خواهیم پرداخت و سپس سایر منابع یعنی عرف، اصول کلی حقوقی، دکترین و رویه قضایی را مورد بحث قرار خواهیم داد. با توجه به اهمیت قاعده آمره، رابطه میان قطعنامه‌ها و این قاعده آخرین موضوعی است که در این قسمت به آن خواهیم پرداخت. لازم به ذکر است قاعده آمره خود منبع مستقلی محسوب نمی‌شود بلکه می‌تواند ریشه‌ای عرفی یا معاهده‌ای داشته باشد.

کلیدواژه‌ها:

قطعنامه‌های مجمع عمومی، منابع حقوق بین‌الملل، دیوان بین‌المللی دادگستری، جامعه بین‌المللی دولت‌ها.

آثار حقوقی تصمیم خروج کشورهای آفریقایی از دیوان بین‌المللی کیفری

محمد علیپور

دانشجوی مقطع دکترای حقوق بین‌الملل دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

چکیده:

پس از تشکیل دیوان بین‌المللی کیفری و تحقق آرزوی چندین‌ساله جامعه جهانی مبنی بر وجود یک مرجع کیفری بین‌المللی، انتظار می‌رفت که این نهاد رفته‌رفته به نقطه عطفی برای مبارزه با بی‌کیفری در جهان تبدیل شود. به‌خصوص در رابطه با کشورهایی که از نقض شدید حقوق بشر رنج می‌برند؛ اما رسیدگی به پرونده‌هایی که موضوع آن صرفاً کشورهای آفریقایی است، اعتراض گروه قابل‌توجهی از کشورهای آفریقایی را برانگیخت. این گروه، دیوان را به‌گزینشی عمل کردن متهم می‌کنند و دیوان را وسیله‌ای در دست غرب، جهت اعمال تبعیض و بی‌عدالتی نسبت به مقامات و ملت‌های آفریقایی تلقی می‌کنند و از آن با عنوان استعمار نو یاد می‌کنند. لذا برای مقابله با آن ایده خروج از اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری را مطرح ساختند. عملی ساختن این ایده، بی‌تردید آثار حقوقی جدی و مهمی هم برای آینده دیوان و هم برای قاره آفریقا در پی خواهد داشت. در قبال این تصمیم، واکنش‌های تند و بعضاً شدیدی از سوی جامعه جهانی وجود داشته است که ادعای آفریقایی‌ها را مستند و مدلل نمی‌دانند و اساس ادعای آنان و تصمیم خروج را بهانه‌ای برای فرار از عدالت قلمداد می‌کنند.

کلیدواژه‌ها:

خروج از اساسنامه رم، دیوان بین‌المللی کیفری، عدالت کیفری جهانی، بی‌کیفری.

واکنش‌های کیفری عوام‌گرا در مقابله با جرایم خشونت‌بار در ایران

دکتر محمدباقر مقدسی

استادیار دانشگاه بجنورد، نویسنده مسئول

دکتر محمد فرجیها

دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه تربیت مدرس

چکیده:

واکنش‌های کیفری پلیسی و قضایی مقابله با جرم‌های خشونت‌بار از ظرفیت‌های بالایی برای تأثیرپذیری از افکار عمومی و نفوذ اندیشه‌های عوام‌گرایانه برخوردار است. براین اساس بسیاری از مقام‌های انتظامی و قضایی مسئول کنترل جرم در کشورهای مختلف معمولاً با طرح وعده‌ها و شعارهای عامه‌پسند، ولی فاقد مبنای علمی، به دنبال جلب اعتماد عمومی نسبت به کارایی و اثربخشی این سیاست‌ها برمی‌آیند. این مقاله درصدد است با استفاده از روش نمونه‌پژوهی، ابعاد و جنبه‌های مختلف رویکردهای عوام‌گرایانه را در سیاست‌های کیفری ناظر بر مقابله با جرایم خشونت‌بار توصیف کند. در ابتدا ابعاد مختلف عوام‌گرایی کیفری در سطح حقوق کیفری تطبیقی مطرح و سپس ضمن جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اسناد و مدارک مرتبط با موضوع، جلوه‌های این نگرش در نظام عدالت کیفری ایران مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های این تحقیق نشان داد که سیطره اندیشه‌های عوام‌گرایانه بر حوزه تدابیر و اقدام‌های کنترل جرم‌های خشونت‌بار پیامدهای گوناگونی از جمله پاسخ‌های شتاب‌زده قانونگذار به انتظارات عمومی، نادیده انگاشتن موازین دادرسی عادلانه، اتخاذ تدابیر سرکوب‌گرانه و اجرای نمایش‌گونه جلسات محاکمه و کیفرها را به همراه داشته است.

کلیدواژه‌ها:

عوام‌گرایی کیفری، جرایم خشونت‌بار، سیاست‌های سخت‌گیرانه، پاسخ‌های کیفری شتاب‌زده، تدابیر نمایشی.

تعویق صدور حکم و آثار آن

محمد جواد علیزاده گودرزی
کارشناسی حقوق، دانشکده حقوق دانشگاه قم

دکتر ابوالفتح خالقی

دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه قم، نویسنده مسئول

چکیده:

یکی از طرق ساماندهی نظام کیفری، اعمال «اصل تفرید مجازات‌ها» می‌باشد. مقنن ایران تا قبل از تصویب قانون جدید مجازات، در به‌کارگیری این اصل، از برخی روش‌ها از جمله «تعلیق اجرای مجازات» و «آزادی مشروط» استمداد می‌جسته تا اینکه در قانون مجازات لاحق، گامی فراتر جهت اعمال اصل فوق برداشته و این روش‌ها را توسعه داده و نهادهایی چون «تعویق صدور حکم» را ایجاد نموده است؛ تأسیسی نوین در حقوق کیفری ایران که به قاضی پرونده، امکان معوق نمودن اصدار حکم محکومیت شخص مجرم را با رعایت شروطی می‌دهد. در جستار حاضر، تلاش نگارندگان بر آن است که به ماهیت وجودی این نهاد پرداخته و شرایط استمداد، آثار و اهداف این نهاد را تبیین نمایند و در ضمن طرح مباحث، به تحلیل و بررسی مواد مرتبط با آن بپردازند.

کلیدواژه‌ها:

قرار تعویق، فردی کردن، حکم محکومیت، اصلاح مجرم.

نقش بیوتکنولوژی در برآورده شدن حق انسان‌ها بر تغذیه

سیده کیانا بنی کمالی

کارشناسی ارشد حقوق بشر، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده:

حق بر تغذیه به معنای دسترسی به غذای مناسبی است که سالم، عاری از هرگونه مواد مضر و عاری از پیامدهای مضر برای رشد و حیات انسان باشد. در این حیطه روش‌های بیوتکنولوژیکی منتهی به ایجاد ارگانیزم‌هایی می‌شود که کیفیت غذا و پایداری آن را بهبود می‌بخشد و یا به کشاورزان در جهت افزایش تولید محصولات کشاورزی، حفظ تنوع زیست‌محیطی و کاهش فقر کمک می‌کند؛ اما اثرات نامطلوبی نیز در به‌کارگیری روش‌های بیوتکنولوژیکی قابل‌انتظار است شامل: اثرات بیوتکنولوژی بر سلامت انسان و حیوان و پیامدهای زیست‌محیطی و برهم زدن تعادل اکوسیستمی و یا از دست رفتن تنوع زیست‌محیطی.

وسعت بیوتکنولوژی کشاورزی به حدی است که در تولیدات دام، ماهیگیری، صنایع کشاورزی و ... به‌کار برده شده است تا گرسنگی و فقر را کاهش و منابع طبیعی را در کشورهای مختلف حفظ کرده و حتی گسترش دهد. بیوتکنولوژی در حوزه فناوری‌های فرآوری مواد غذایی نیز باید کیفیت و ایمنی محصول نهایی را تضمین نماید تا سلامت عمومی موردتهدید قرار نگیرد.

عامل رصد کیفی برون‌دادها در اصل خودکفایی غذا نهفته است. برطبق این اصل، کشورها و مشتریان حق رد تکنولوژی‌های اصلاح ژنتیکی نامناسب و تصمیم‌گیری درباره آنچه می‌خواهند مصرف کنند را دارند.

کلیدواژه‌ها:

حق بر تغذیه، بیوتکنولوژی^{**}، مهندسی ژنتیک، GMOs، محصولات نو ترکیب ژنتیکی^{***}، امنیت غذایی، برچسب‌گذاری مواد غذایی.

^{**} بیوتکنولوژی، تکنیکی است که برای ایجاد، تغییر، اصلاح و یا بسط ارگانیزم‌های زنده یا بخشی از میکروارگانیزم‌ها کاربرد دارد.

^{***} Genetically Modified Organism.

جنايات جنگی سايبری؛ ويدئوهای جنايت بار دولت اسلامی و قوانين جنگ*

نگارنده ديويد فيدلر

استاد دانشکده حقوق دانشگاه اينديانا - ايالات متحده آمریکا

ترجمه امين زحمتکش

دانشجوی دکترای حقوق کیفری و جرم‌شناسی دانشکده حقوق دانشگاه شهيد بهشتی

چکیده:

دولت اسلامی****، خشونت و توحش بی‌حدوحصر خود را با هدف توليد و انتشار جهانی ويدئوهایي که جنايات ارتكابی این دولت در آنها ضبط می‌شود، با فناوری‌های ديجيتالی و سايبری همراه ساخته است. مقاله پیش رو مبتنی بر این استدلال است که افرادی که در دولت اسلامی (داعش) اقدام به ساخت و انتشار این ويدئوهای جنايت بار می‌کنند، مطابق حقوق بين‌الملل، مرتکبين جنايات جنگی شناخته می‌شوند. مقاله حاضر در بخش اول، پس از معرفی پدیده نوین ويدئوهای جنايت بار،***** در بخش دوم به بررسی ارتباط میان حقوق بين‌الملل و موضوع تبليغات در زمان جنگ و صلح می‌پردازد. سپس در بخش سوم استدلال می‌کند که این ويدئوهای جنايت‌آمیز، ناقض قوانين حقوق بين‌الملل بشردوستانه و از مصاديق جنايات جنگی هستند؛ و درنهایت (در بخش‌های چهارم و پنجم) با طرح انتقادات وارده به نظر و استدلال فوق و پاسخ به این نقدها، نتیجه‌گیری می‌نماید.

کلیدواژه‌ها:

جنايات جنگی، ويدئوهای جنايت بار، تبليغات، کرامت انسانی، حقوق بين‌الملل بشردوستانه، دولت اسلامی.

* این مقاله با عنوان "Cyber War Crimes" در مجله "Computer Law Review International" سال ۱۶، شماره ۶ در تاریخ ۲۰۱۵/۱۲/۱۵ منتشر گردیده و در نشانی ذیل قابل دسترس است:

<https://www.degruyter.com/view/j/cr>

David P. Fidler, "Cyber War Crimes," *Computer Law Review International* 16(6) (2015), <https://doi.org/10.9785/cr-2015-0603>.

هرچند در زمان انتشار ترجمه این مقاله، موضوع انتشار ويدئوهای خشونت‌آمیز در فضاهای مجازی به دلیل سقوط و شکست خلافت اسلامی داعش در سوریه، از تبوتاب افتاده است، اما با توجه به امکان وقوع مجدد چنین فجایع و جنايات نوین سايبری در آینده، تحليل حقوقی این پدیده نوظهور و بی‌سابقه، همچنان ضروری می‌نماید (مترجم).

**** منظور از دولت اسلامی (Islamic State) که به کرات و عیناً در متن اصلی و در متن برگردان پیش رو مورد استفاده قرار گرفته است، گروه مسلح تکفیری موسوم به داعش می‌باشد که خود را دولت اسلامی شام و عراق می‌خواند (مترجم).

***** هنگام ترجمه عبارت "Atrocity Videos" که به دفعات زیاد در این مقاله به کار رفته است و موضوع محوری این پژوهش نیز می‌باشد، تأمل بیشتری نمودم تا حتی الامکان هم‌شکل ظاهری و بار معنایی آن را حفظ نمایم و هم ترکیبی درخور و شایسته برای آن در زبان فارسی که مقرون به مفاهیم حقوق کیفری بین‌المللی باشد بیابم. درنهایت میان دو ترکیب «ويدئوهای جنايت بار یا خشونت‌آمیز» و ترکیب «جنايات تصویری» مردد ماندم. هرچند شخصاً ترکیب دوم را پسندیدم، اما النهایه در پاسداشت معنای ظاهری و لغوی عبارات، مورد نخست را برگزیدم (مترجم).